

Norgesturen 1972

Fra handelsbyen Hedeby til handelsbyen Kaupang ved Oslo

Fra Hedeby til Oslo

Det berettes, at vikingen Ottar fra Trøndelag sejlede fra Kaupang i Oslo fjorden til Hedeby med handelsvarer. Han sejlede med de danske Øer på styrbords side og, Skåne på bagbords side. På den femte dag nåede han til Hedeby. Skibslaget besluttede at prøve denne tur, men i modsat retning.

Sebbe Als foran Bygdøy søfartsmuseum

I løbet af foråret fik bestyrelsen diverse tilladelser til at sejle turen, som ellers ligger uden for det område, skibet må sejle i. Vi skulle have ledsagerbåd fra Skagen til Oslo Fjorden og der skulle anskaffes laterne-kasser og ekstra redningsudstyr.

Bestyrelsen havde meget at gøre med diverse brevskriverier for at få planlagt turen. Ad omveje fik vi Søværnet til at stille orlovskutteren Samsø til rådighed.

Ankomsten i Norge skulle ske den 22. juli med officiel modtagelse. For ikke at komme i tidnød blev de første etaper sejlet i et par weekends inden sommerferien. Sebbe blev slæbt til Hedeby sidste week-end i maj.

Første etape den **3. - 4. juni** gik fra Hedeby til Augustenborg. Besætningen bestod af 18 skibslagsmedlemmer, og der blev overnattet i Siesby.

Den 10. - 11. juni fortsattes så fra Augustenborg. 23 spejdere og fædre sejlede til Årø sund med en overnatning på Barsø undervejs. Ved Halk Hoved blæste det op og der var ret høje søer. En enkelt blev søsyg og måtte trøstes med et par snaps. Logbogen fortæller ikke om det hjalp.

Den 17. juni fortsatte sejladsen med 22 skibslagsmedlemmer. Ved afsejlingen omkring middag var det vejr med frisk vind fra SV. Ved Stagodde mødte vi Imme Gram og de to skibe fulgtes ad til Stenderuphage. Efter en rolig sejlads blev der kastet anker ved den nye Lillebæltsbro. Her blev der overnattet. Næste dag var god, fint vejr, vinden agten for tværs fra bagbords side. Vinden tiltog efterhånden og det blæste kraftigt. Der var høj sø, så det var sjovt at sejle. Et enkelt uheld var der undervejs. Det skete da man skulle rette lidt på sejlet. En af mandskabet havde taget fat i underråen for at holde den på plads, mens man strammede på. Da der et øjeblik blev slækket lidt i tovværket, nåede han ikke at slippe, så han blev sendt udenbords i bølgerne. Det skete forskibs, så i agterenden nåede man at få fat i ham, mens skibet var i fuld fart. Alle havde redningsveste på. Det gav anledning til nogen moro, da man havde sundet sig lidt, især fordi redningsmanden fik en reprimande af skipperen som ikke mente han havde givet ordre til en redningsaktion! Vi lagde til i Juelsminde hen på eftermiddagen efter en god sejlads. Her fortsatte dramatikken.

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

Vi lå udenpå et kæmpestort hyttefad og da første mand ville i land, gik han igennem en af lugerne i hyttefadet - her stod han så i fisk til livet og med ål i strømperne. Der skulle så fortsættes den 8. juli fra Juelsminde på det lange stræk til Oslo.

Fra Juelsminde til Oslo

8. juli startedes. Ombord var 18 skibslagsmedlemmer. Desuden var der en journalist, som fik et lift til Ballen, mod at han skrev pænt om os i Vejle Amts Folkeblad. Han blev så søsyg undervejs, at vi overvejede at binde han til masten, han stod alligevel det meste af tiden og omklamrede den. Det var ellers en meget fin sejlads. På en stor del af turen hang 3 - 4 mand i vantovene for at holde skibet på ret køl og få fart på. Det var et meget rutineret mandskab. Ballen Havn blev nået på fem timer. Vi var så tidligt i havn, at der var mulighed for at være turister. Etapen til Grenå var den rene svir. Vinden lå rigtigt godt fra ØSØ og med en styrke, så der kunne slappes rigtigt af.

Turen tog ni timer, der var rig lejlighed til en lur eller et spil kort.

Maden var ganske udmærket, men det var noget besværligt, når der skulle smøres madder og skænkes mælk, vand eller saft ovenpå bagagen. Man spildte af og til, så det var et værre klisterværk sit få fat i sine ting bagefter.

Vi havde ellers sørget for rigtigt gode madkasser og fået pakket fornuftigt, næsten i den rækkefølge ting skal bruges. I madkassens låg var der sindrige dingener til knive, gafler, skeer osv., ligesom vi havde spækbrædder lavet af rester fra skibsbyggeriet.

Maden til havs bestod mest af tørkost; tomater, spegepølse, dåseleverpostej og lignende. Drikkevarer opbevarede under dørken i "øsehullet". Det var meget praktisk, så havde det nogenlunde samme temperatur som havvandet. Vi ankom til Grenå hen mod aften. Vi blev af havnefogden anvist plads i fiskerihavnen. Det var ikke det dårligste sted at ligge.

Lige over for os var der et gammeldags ishus, som en del af os havde megen for nøjelse af. Når der fremstilles is, afgiver anlægget varmt vand, som på dette isværk blev lukket direkte ud i det frie i ca. to meters højde på bagsiden af bygningen.

Der spilles kort på et vikingeskib på vej til Norge

Der trækkes i årerne

Frokost på en stabel bundgarnpøle

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

Her kunne vi få et bad, herligt efter en lang dag på havet! Vi skiftedes til at holde en presennig op, så vi kunne være ugenerte. Også pigerne skulle have et had, og vi hørte en fnisen og småfløjt et sted oppe fra - det gik op for os, at man fra dækket på en oplagt fiskerbåd kunne se lige ned i vores "brusekabine". Der sad nogen på første parket! Teltene blev stået op et lille stykke fra havnen. Der blev lavet varm mad på bål. Turen dagen derpå blev noget af en prøvelse. Vinden stik imod, ganske vist ikke kraftig, men vi var nødt til at ro. Vi ville gerne fri af Djursland for så at kunne krydse et stykke ud i Kattegat. Det var nødvendigt for at komme uden om det militære skydeområde, som strækker sig mod nord. Efter mange timers roning gav vi op og gik ind til Bønnerup.

Vi havde undervejs haft nogle hvilepauser, hvor vi kastede ankeret og slappede af.

Bønnerup er et dejligt sted. Som sædvanlig lå vi i fiskerihavnen. Det kan være lidt besværligt fordi vi skal ligge yderst, for ikke at blive knust mellem de tunge kuttere. Når fiskerne skulle ud tidligt om morgenen måtte vagtmandskabet på Sebbe purres for at forhale.

Ikke alle steder går det sådan; i Bønnerup slap en fisker blot trosserne om morgenen og Sebbes vagter fik en overraskelse, da de vågnede liggende midt ude i havnen. Folk i Bønnerup var flinke. Vi blev inviteret hjem for at få et bad, nogle kørte byærinder for os osv.

En dag fik vi hos en fisker et marsvin, som han havde fået i nettet. Det blev til en delikat smagende gullasch. Kødet smagte udmærket, men hvorfor det havde en mærkelig grøn farve var en gåde.

Vi måtte ligge over nogle dage i Bønnerup. Det var blæst op fra vest. På land mærkede vi det ikke, det var jo i læ, men få hundrede meter udenfor havnen var bølgerne to meter høje - for meget for Sebbe. DR-TV kørte for at lave en reportage og det skulle da være til havs, så vi stak ud den ene dag for at filme. En fisker lovede at tage med ud, han var lidt betænkelig ved situationen.

Han hævdede at vi var lidt mere end almindeligt tossede, når vi sejlede ud i det vejr, for ingen fiskere tog ud.

Dagens middag marsvin, slagtes af en lokal fisker

Det er ikke hver dag der er marsvin på menuen

Fra Bønnerup havn

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

Efter to timers sejlads tæt på havnen trak fiskeren os ind igen. TV havde fået fine billeder i "kassen" og vi var godt trætte.

Carl Otto, som passede sin forretning i Augustenborg, holdt kontakt mellem os og pressen, som fulgte os tæt på hele turen. Det var uforståeligt for ham, at vi lå fire dage i Bønnerup, da vejret var fint. Han har sikkert troet, at vi var truffet på skønne damer/mænd, billig sprut eller lignende. - det var ikke tilfældet.

Den 15. juli vendte vinden og samtidig gik den ned i styrke. Vi tog af sted fra Bønnerup for at sejle til Sæby. Skipper, stak kursen af, og så gik det nord på.

Kl. 15.30 passeredes Ålborg Bugts Fyrskib. Herefter løjede vinden af og ved 22-tiden var det havblik. Årerne måtte atter igang. Holdarbejde igen i mange timer. I Læsø Rende mødte vi en supertanker på vej mod syd. Skønt dens fart ikke var over 2 - 3 knob og den passerede os et godt stykke væk, fik vi en ordentlig vippetur, da dens hækbølge ramte os. Hvor er Sebbe lille i forhold til sådan en karl!

Det blev tåget Skipper besluttede at gå tættere mod land så tæt, at vi havde en mand stående og lodde dybden hele tiden. Se noget kunne vi ikke, mere på grund af tågen end mørket. De fleste ombord var efterhånden helt sikre på, skipper ikke vidste hvor vi var, man overtalte ham til at kaste anker og vente på at solen stod op. Skipper påstod ellers, at Sæby Havn lå under en sømil forude!

Kl. var 01 nat, det var koldt, sove kunne man ikke. På et tidspunkt var der en, som hårdnakket påstod, at han kunne høre Carl Ottos stemme inde fra land. Det var på et tidspunkt, hvor det var ved at lysne. Da tågen littede lidt, opdagede vi, at vi lå mindre end 100 meter fra land. Der gik der en flok køer - det har nok været en af dem der brølede. Få hundrede meter foran os lå ... Sæby. Skipper havde ret!

Kl. 06.45 lagde vi til ved molen i Sæby. Vi blev modtaget af Carl Otto, som flere gange i løbet af natten havde været ude på molen for at se efter os, han havde en fornemmelse af, at vi var tæt på; (mon det aligevel var ham nogen havde hørt om natten).

Vi havde sejlet og roet 36 sømil på ca. 20 timer så vi var trætte. Der var udskiftning af en del af besætningen i Sæby, så Sebbe skulle tømmes,

Der var masser af tid til afslapning

Det er skønt når sejlet er oppe

Med sejlet oppe og fin fart

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

der skulle købes proviant og vi skulle have et ordentligt morgenmåltid på et cafeteria.

Ved 10-tiden var vi klar til at stikke til søs igen. Carl Otto var nu skipper for de 19 mand ombord. Næste stop var Skagen, hvor vi skulle mødes med "Samsø". Der var ingen vind, så der blev næsten roet hele den 26 sømil lange tur.

Kl. 20.45 nåede vi Skagen. "Samsø" var ankommet og Carl Otto fik aftalt forløbet for de næste dage med kaptajnen. Næste dag var der officiel afgang fra Skagen, med kurs mod Norge. Der var mødt et hav af mennesker op. Pressefolkene flokkedes om skibet, og der blev filmet og fotograferet.

Det gik strygende da vi startede, vinden let fra NNØ. Kl. 14 var vi ud for Skagen Rev, solen skinnede fra en skyfri himmel, bølgerne var 25 - 30 cm. Over os kredsede et fly med et kamerahold. De lavede indslag til aftenens danske og norske TV-avis.

Uddrag af Carl Ottos dagbog

Kl. 14.15: Kurs 045, vind N styrke 2, bølger ca. 25 cm. Sejler kurs NØ. Det er drønvarmt, alle ligger ned og nyder det. Med denne kurs ender vi i Sverige, men vi håber på senere kursændring, så vi kan komme lidt vestover. Der går en kraftig nordgående strøm langs Sveriges kyst, så hvis vi kommer derover kan den hjælpe os op på ret kurs, men det er en omvej. Orlovskutteren "Samsø" har forladt os, den skal ud for at lægge bøjer til en kapsejlds.

Kl. 15.00: Vi er tværs for Skagens Fyrskib og altså ude i Skagerak. På fire timer har vi kun sejlet ca. fem sømil.

Kl. 17.00: Vi har ikke set "Samsø" endnu, men har fået at vide over radioen, at den er taget ud i Nordsøen for at hjælpe en nødstedt fiskekutter. Vi har været omringet af tyske motortorpedobåde, som sejlede nogle gange rundt om os og salutede - det var meget sjovt. Vi er langt ude, vi ikke kan se land.

Vinden er drejet lidt mere i vest, vores fart er ikke mere end to knob. Vi har et par gange hørt om vores sejlds i radioens program 1.

Afslapning ombord - nogen får lidt tobak, mens andre spejder efter land.

Det er hårdt at ro i varmen

Der laves mad ombord

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

Vi har lavet kaffe. Stemningen er god. Vores radiomand, har mistet forbindelsen til "Samsø". Kurs 010.

Vi har ikke taget et eneste åretag hele dagen. Ingen bestiller et klap, det går enkelte på nerverne, de bliver lidt pirrelige, så jeg må mægle mellem et par "brushaner".

Kl. 21.50: Kurs 000, næsten vindstille. Vagthold sættes på. Resten lægger sig for at sove.

Vi kommer ind i en svensk fiskeriflåde.

Vagtmandskabet må tage årerne for at komme fri af bådene og deres garn.

Kl. 00.08: Stadig ikke radiokontakt med "Samsø". Vores position finder vi med en pejling $10^{\circ} 50' \text{ Ø}$, $58^{\circ} 08' \text{ N}$, ca. 15 sømil fra den svenske kyst.

Kl. 00.35: "Samsø" dukker op igen.

Tirsdag den 18. juli

Kl. 06.00: Er vågnet - har sovet 3 1/2 time. I logbogen står der: "Skimmel" (Carl Otto) snorkede. Vi er ca. halvvejs over Skagerak, ikke land at se horisonten rundt. Er blevet vasket, bar fået børstet tænder og er frisk. Vinden er vest 1 - 2. Temperaturen 17°C . Vi gør jævn fart, ca. 2-3 knob. Ved 8-tiden vækkes alle og der spises morgenmad.

Kl. 10.40: Det er vindstille, sejlet hænger slapt ned, vi kommer ingen steder. Sejlet stryges, vi begynder at ro i seks-mands-hold.

Kl. 13.40: Vi er kommet 8 sømil frem efter vi begyndte at ro. Der mangler endnu 29 sømil til Ferder Fyr. Det er blevet drønende varmt, ca. 30°C , - men humøret er godt.

I løbet af eftermiddagen kommer seks mand fra "Samsø" ombord, de vil gerne ro. De er nogle seje fyre, store og stærke, men en time efter er de kørt totalt ned. Udasede vender de tilbage til "Samsø". "Samsø" sætter en båd i vandet og et par af deres besætning medlerner morer sig med at stå på vandski.

En katastrofe er ved at ske: Øllet er sluppet op og vandet vi har med er alt for varmt til at drikke, selv om det ligger i Øsehullet.

Kl. 18.00: Hurra! Der kommer lidt vind fra vest, styrken er 2 - vi kommer frem med ca. 3 - 4 knob. Herligt at sejle igen.

Kl. 20.00: Nu kan vi se Ferder Fyr i horisonten.

Der slides ved årerne - en halv times roning og en times pause og så på den igen.

Vor ledsagerbåd marinehjemmeværn kutteren Samsø.

Sådan overnattede vi ude midt i Skagerak.

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

“Samsø” må forlade os her De må ikke sejle i norsk farvand. De tager post med og vil sende den fra Skagen. Bortset fra, at man tørster og en del har fået forbrændinger af solen, så går det godt. En enkelt har svære forbrændinger, som ikke er noget at grine af, de er slemme.

Kl. 21.20: Vinden lægger sig igen. Lanterne tændes. Sejlet er oppe, men til ingen nytte. Vi gir os til at ro igen.

Torsdag den 19. juli, tidlig morgen

Der er blevet roet natten igennem. Sebbe har i dag tre års fødselsdag. Det burde fejres, men ingen orker. Vi driver nærmest med strømmen ind mod Oslo Fjorden. Vi passerer Ferder Fyr kl. 05.30.

Kl. 10.00: Vi når Fuglhuk Fyr efter 47 timers sejlads. Fyrmesteren fortæller, at der vil komme en frisk vind i løbet af kort tid, så vi skynder os at få et godt morgenmåltid og stikker til søs igen. Vinden er kommet og det fra SV. Det går strygende, vi sejler 4-5 knob.

Kl. 15.15: Vi ankommer til Horten, hvor vi får frisk proviant ombord.

Allerede kl. 16.20 er vi på fjorden igen. Vinden er god og jævn, så der kommer lidt fart i Sebbe. Vi sejler stort set på læns, så vi sejler op til 10-13 knob og overhaler en del store sejlbåde.

Kl. 19.10: Vi anløber Drøbak. Det har været en skøn dag. Turen op gennem Oslo Fjorden er nok noget af det smukkeste man kan forestille sig. Vi har ikke haft andet at gøre end se os orn. SKØNT.

Vi overnatter og hvor er vi trætte - alle går tidligt til køjs og sover, sover, sover.

Fredag den 20. juli

Vi giver os god tid ved morgenmaden, inden vi stikker til søs. Vinden er stadig god. Kl. 14.15 får vi Oslo i sigte.

En time senere passerer vi Nesoddetangen. Vi stryger sejlet og ror ind til Oksval bådehavn kl. 16.30.

Den danske turistchef i Oslo, Ruth Hansen, er vores kontaktperson. Hun er datter af lokalhistorikeren, gårdejer Hans Tækker, Miang. Det er sjovt, at hun er alsinger som os andre, vi taler næsten samme “sprog”. Der er skaffet overnatningssted på Nesodden. Her er også et lille hus med toiletter og en sauna.

Der var ikke land i sigte

Der trækkes i årerne - der er langt igen

Så er der frokost midt i den bagende sol

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

Der er mange myg. Mange finder på at sove i saunaen. Der er ikke nogen ventilation, så det er heller ikke behageligt.

Hele fredagen bliver brugt til at hvile og klargøre Sebbe.

Det var varmt og der var en fra besætningen der havde en usansynlig trang til en øl. Han fik af en af de lokale at vide at der lå en landhandel nede af vejen. Han gik så 5 km ned til landhandlen og købte 3 stk. 0,7 liters øl, fik dem i en pose og gik 5 km. tilbage til lejren. Her snublede han over en rod og knuste 2 flasker - da græd han!

Lørdag den 22. juli

Vi skulle modtages officielt i Oslo. Ingen særlig god optakt - der var ingen vind, så vi måtte ro fra Okssval til Bygdøy.

Midt ude i Fjorden blev vi standset af en stor lystkutter fra "Sjølysthuset". De begyndte oplæsningen af en meget højtidelig velkomst. Den blev afbrudt, da vi må gribe årerne og ro væk fra den færgerute vi lå i. Færger viger ikke engang for vikingskibe! Vi lå nu ud for Bygdøy og resten af talen blev holdt fra land. Der blev skænket rigtig norsk mjød for os vikingeklædte danskere.

En fik nok en smule for meget. I hvert fald var han overbevist om, at han kunne gå på vandet. Han prøver, og til stor moro for tilskuerne og TV-kiggere svømmer han rundt om Sebbe iført sit tunge udstyr, skjold osv.

Vi besøgte Vikingskibsmuseet, hvor vi blev beværtet på cafeteriet. Derefter gik vi rundt for at se på Gokstad og Osebergskibene, Kontiki og de andre meget spændende ting, som er her på Bygdøy.

Om eftermiddagen var vi til havs igen. Denne gang for at tjene en skilling. Et amerikansk filmsselskab havde hyret os for et par timer. Vi skulle være med i en reklamefilm for rederiet "Viking".

Om aftenen var vi inviteret på discotek Chateau neuf under universitetet. Her blev der festet indtil discjockeyen pludselig smed et reb på gulvet og ville have tovtrækning mellem danske vikinger og norske disco folk. Vi mente ikke vi havde nogen chance, da vi havde hænderne fulde af vabler, - men vi havde gummisko og da vi trak lå disco folket på gulvet som perler på en snor - de havde glatte dansesko. Vi blev vældig populære hos pigerne den aften!

Afslapning og hygge på Bygdøy

Sebbe hejses ombord på Holger Danske

Sebbe ombord på Holger Danske - første gang et vikingskib krydser Skagerak ombord på en færge.

Skibslaget Sebbe Als, Augustenborg

Søndag den 23. juli

Tidligt op igen. Efter morgenmaden trak vi igen i vikingeudstyr og roede ind til Oslo Rådhus. Her var dækket fint bord med pindemadder og vin. Borgmesteren holdt tale og Turistchef Per fra Sønderborg overrækker en flintøkse. Carl Otto har et 5000 år gammelt arbejdsredskab lavet i hjortegevir med som gave.

Mandag den 24. juli

Solstråler i den silende regn, det var afrejsedag. Det var øsende regn for første gang i flere uger. Sebbe skulle ombord på færgen "Holger Danske" for at blive sejlet til Århus.

Efter meget ståhej var Sebbe blevet bedt op på dækket og Carl Otto havde betalt for transport af Sebbe og for mandskabet.

Carl Otto blev lidt senere kaldt op over højtalerne - han skulle møde på skibsreder E. Haggens kontor, som ligger lige over for. Skibslederen spurgte ham ud om hvem vi var. Skibslederen blev begejstret for os og sørgede for, at alle udgifter til transport blev refunderet - oven i købet blev hele mandskabet beværet gratis på overfarten.

Rederen var selv tidligere søspejder, lians kone har været spejderleder i Det Danske Spejderkorps. En rigtig spejderfamilie.

Tirsdag den 25. juli

Sebbe blev slæbt fra Århus til Augustenborg.

Lørdag den 29.

Da var der havnefest. Her skulle den officielle hjemkomst fejres. Sebbe sejlede fra Nausten (som var ved at blive bygget) ind til havnen. Vi havde igen vikingekluns på, så det var festligt. Fin modtagelse bl.a. bød borgmesteren velkommen hjem og roste os i høje toner for bedriften. Det manglede også bare. Vi syntes selv, vi havde skrevet Augustenborgs navn ind i verdenshistorien (ha!)

Norgestogtet er slut.

Vi havde sejlet 373 sømil, hvoraf de 156 blev roet. Sejliden fra Hedeby til Oslo var timer og 47 minutter. Jo! - logbogen blev ført meget nøjagtigt.

Carl Otto Larsen

Det var en kæmpe modtagelse vi fik i Augustenborg og der blev skålet i øl.

Borgmesteren og Prins Valdemar (turistforeningen) holdt taler.

Et kæmpe opbud af mennesker tog imod på havnekajen.